

Sprawozdanie

komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji na budowę teatru miejskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Rada miasta Lwowa uchwałą z dnia 21. lutego 1884 orzekła, iż budowa nowego teatru miejskiego we Lwowie jest konieczną wobec stanu teatru w gmachu skarbkowskim. Sprawa ta jest już przeto od lat jedenastu przedmiotem licznych badań i uchwał Rady miejskiej we Lwowie i pertraktacyi Rady miejskiej z Wydziałem krajowym, a w ciągu tych lat miał już Wysoki Sejm kilkakrotnie sposobność wypowiedzenia zdania, iż budowa nowego teatru we Lwowie jest pierwszym i niezbędnym warunkiem rozwoju i podniesienia sceny polskiej we Lwowie. Wszelkie starania o częściową restauracyę sali skarbkowskiej i łożone na ten cel koszta tak przez Radę miasta Lwowa jak i przez Dyrekcyę teatru nie przyniosły pożądanego skutku, a publiczność od brudnej i zimnej sali stroni.

Gdy w roku 1890 wniosła gmina miasta Lwowa petycyę do Wysokiego Sejmu o upoważnienie Wydziału krajowego do traktowania z gminą miasta Lwowa w sprawie budowy teatru polskiego we Lwowie powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. listopada 1890 następującą uchwałą:

„Upoważnia się Wydział krajowy po porozumieniu z Reprezentacyą miasta Lwowa przedstawić na najbliższej sesji sejmowej wniosek co do miary i sposobu w jakiby się fundusz krajowy do budowy teatru miejskiego we Lwowie przyczynić mógł“.

Uchwałą powyższą stwierdzoną została wola Wysokiego Sejmu przyczynienia się z funduszków krajowych do kosztów budowy teatru.

Od roku 1890 trwały rokowania Wydziału krajowego z gminą miasta Lwowa odraczane często z powodu trudności w wyszukaniu odpowiedniego miejsca na budowę teatru. Nareszcie postanowiła Rada miejska uchwałami z dnia 14. i 22. listopada 1894 wybudować teatr na placu Gołuchowskich z najbardziej możliwem wysunięciem budynku jak najbliżej placu Kastrum i utrzymywać go w swoim zarządzie jako teatr miejski, jeżeli kraj udzieli gminie na budowę teatru bezwrotnej subwencji w kwocie 400.000 zł., a nadto zobowiąże się wypłacać roczną subwencyę na utrzymanie dramatu i opery w tej samej co dziś wysokości tak długo póki gmina miasta Lwowa utrzymywać będzie teatr polski i operę.

Gmina miasta Lwowa oświadczyła gotowość wykończenia budowy teatru w pięciu latach licząc od dnia zawarcia umowy z Wydziałem krajowym, przedłożenia Wydziałowi krajowemu planu budowy nowego teatru i przyznania Wydziałowi krajowemu odpowiedniego udziału w Komitecie budowy teatru.

Wydział krajowy uchwałą z dnia 14. grudnia 1894 oświadczył gotowość przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku co do przyznania gminie miasta Lwowa subwencji na budowę teatru, jeżeli gmina zgodzi się dodatkowo na przyznanie Wydziałowi krajowemu także i dalszych praw przyznanych mu przez gminę miasta Krakowa, a mianowicie prawa zatwierdzania ewentualnej umowy o dzierżawę teatru i żądania rozwiązania umowy.

Zarazem uznał Wydział krajowy zupełnie słusznie, iż sprawa udzielania rocznej subwencji dla teatru polskiego nie może zostawać w żadnym związku z budową nowego teatru we Lwowie, lecz sprawa ta zależy od stanu i potrzeb teatru polskiego we Lwowie i musi być zastrzeżoną w corocznej uchwale Wysokiemu Sejmowi.

Na posiedzeniu z dnia 17. stycznia 1895 powzięła Rada miasta Lwowa uchwałę, w której przyjęła zasadniczo warunki Wydziału krajowego zwracając tylko uwagę Wydziału krajowego na to:

1. że harmonijne wywieranie wpływu tak ze strony Wydziału krajowego, jakoteż Reprezentacyi miejskiej wymagałoby wytworzenia wspólnej kuratoryi (komitetu) nad teatrem lwowskim i pozostawienia tejże kuratoryi nadzoru nad teatrem, zatwierdzenia kontraktu dzierżawy i t. p.;

2. że Reprezentacya liczy na subwencję na budowę nowego teatru o pełnej kwocie 400.000 zł. a to w uwzględnieniu finansowego położenia miasta i innych ofiar na rzecz kraju ponoszonych.

Gdy przeto przedwstępne pertraktacye między gminą miasta Lwowa a Wydziałem krajowym co do budowy teatru za ukończone uznać należy, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek przyznania gminie miasta Lwowa subwencji na budowę teatru w kwocie 300.000 zł. pod warunkiem, że plany budowy zostaną przedłożone Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia, że Wydziałowi krajowemu zapewniony zostanie odpowiedni udział w Komitecie budowy i odpowiedni wpływ na teatr miejski we Lwowie, a to tak na wypadek prowadzenia tegoż teatru we własnym zarządzie gminy jak i na wypadek wydzierżawienia teatru.

Wysoki Sejm nie tylko oświadczył już gotowość przyznania subwencji na budowę teatru we Lwowie lecz kilkakrotnie stwierdził, że budowa nowego teatru we Lwowie jest niezbędną i nagłą, jeżeli teatr polski we Lwowie nie ma coraz bardziej upadać.

Przy uchwalaniu subwencji na rzecz budowy teatru we Lwowie, zechce się Wysoki Sejm niewątpliwie kierować nie tylko względami o dobro sceny teatru polskiego lecz zechce mieć także na oku podniesienie się i rozwój miasta Lwowa, który całemu krajowi i Wysokiemu Sejmowi jaknajbardziej na sercu leży.

Kraj z radością patrzy na postępy jakie Lwów zrobił w ostatnich latach, ale właśnie dzisiejszy teatr stoi w rażącej sprzeczności z podniesieniem się miasta w innych kierunkach.

Lwów, który niestety nie ma pomnikowych zabytków przeszłości, nie ma muzeów i galeryi, potrzebuje bardziej niż którekolwiek inne miasto teatru, któryby nie tylko odpowiadał potrzebom mieszkańców miasta Lwowa, ale któryby i zamiejscową publiczność do Lwowa sprowadzał i ją przez czas dłuższy we Lwowie zatrzymał.

Przy oznaczeniu wysokości subwencji krajowej na budowę teatru lwowskiego należy zdaniem komisji budżetowej uwzględnić w pewnej mierze ofiarność gminy miasta Lwowa na cele publiczne i krajowe, a przede wszystkim na cele szkolne, które gmina miasta Lwowa pokrywa wyłącznie z własnych funduszy bez żadnego przyzycynienia się funduszu krajowego.

W budżecie gminy miasta Lwowa na rok 1895. przyjęła gmina wydatki na oświatę publiczną w kwocie 345.268 zł. a wydatki te stanowią $\frac{1}{5}$ część wszystkich wydatków gminy miasta Lwowa, które wynoszą 1,711.690 zł.

Lwów dał zresztą w ostatnich latach dwóch wymowny dowód swej ofiarności na cele publiczne, udzielając poparcia wystawie krajowej w mierze, która przechodziła znacznie to, do czego Lwów był obowiązany z powodu, że wystawa krajowa odbywała się we Lwowie, z drugiej strony powinna subwencja krajowa zostawać w pewnym stosunku do kosztów budowy teatru.

Dotąd nie istnieją jeszcze szczegółowe plany i kosztorysy budowy teatru. Magistrat miasta Lwowa oblicza jednak kosztą budowy na 700.000 zł. nie wliczając wartości placu pod budowę, którego wartość podaje na 300.000 zł.

Wydział krajowy stawia wniosek na subwencję 300.000 zł., komisja budżetowa zaś proponuje, by Wysoki Sejm udzielił subwencję w wysokości $\frac{1}{3}$ części ogólnych kosztów budowy teatru, nie wliczając w to wartości placu w maksymalnej i nieprzekraczalnej kwocie 300.000 zł.

Jeżeli przeto budowa teatru kosztowałaby 700.000 zł. wynosiłaby subwencja krajowa 233.000 zł.

Jeżeli jednak kraj tak znaczną subwencję przyznać ma, to musi i ze swej strony dołożyć starań, by nowy teatr stanął w możliwie najkrótszym czasie. Jeżeli Wysoki Sejm subwencję na budowę teatru uchwali i równocześnie przyjmie gwarancję za pożyczkę 10,000.000 zł. miasta Lwowa przeznaczoną między innymi na budowę teatru, nie stoi już nic na przeszkodzie, by budowa już w roku bieżącym, a najdalej w roku przyszłym rozpoczęta została.

Komisja budżetowa przeto wnosi, by Wysoki Sejm subwencję udzielił tylko pod tym warunkiem, jeżeli budowa nowego teatru rozpoczęta zostanie najdalej w roku 1896.

Co do innych a powyżej już wyszczególnionych zastrzeżeń przyjmuje takowe Komisja zgodnie z Wydziałem krajowym pozostawiając szczegółowe określenie tych warunków w zasadzie przez gminę przyjętych Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z Reprezentacją gminy miasta Lwowa.

Co do formy udzielenia subwencji zgadza się Komisja budżetowa na wniosek Wydziału krajowego, by kraj przyjął zobowiązanie do płacenia procentów i rat amortyzacyjnych od pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej.

Jeżeli Wysoki Sejm przyjmie wniosek Komisji budżetowej co do przyznania subwencji wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów budowy należy przy obliczeniu procentów i amortyzacji przez kraj opłacać się mających przyjąć za podstawę $\frac{1}{3}$ część kwoty kosztorysowej, która po ukończeniu budowy sprostowaną zostanie do kwoty $\frac{1}{3}$ części rzeczywistych kosztów budowy, nie może jednak w żadnym razie przekroczyć sumy 300.000 zł.

Kwota na budowę teatru będzie potrzebną stopniowo w miarę postępu budowy a tem samem procenta i amortyzacja zaciągnąć się mającej na ten cel pożyczki obciążać będą fundusz krajowy aż do maksymalnej kwoty 300.000 zł. stopniowo w miarę funduszy na kosztą budowy w każdym roku przeznaczonych.

Przy traktowaniu sprawy wniosku co do subwencji na budowę teatru polskiego we Lwowie nasunęła się Komisji uwaga co do placu, na którym teatr stanąć ma, gdyż pomimo ochwały Rady miasta, iż teatr stanąć ma na placu Gołuchowskich, podnoszą się w coraz szerszych kołach wątpliwości, czy plac ten ze względu na trudności terenu jest odpowiedni, Komisja budżetowa nie wątpi jednak, że Reprezentacja miasta Lwowa zbada sprawę raz jeszcze i uwzględni przy ostatecznym wyborze placu wszystkie okoliczności w grę tu wchodzące. Przewszystkiem uważa jednak Komisja budżetowa za pożądany pospiech, by sprawa, która lat jedenaście się przewleka, wyszła z dziedziny rozpraw i by przystąpiono do budowy. — Skoro

tak gmina jak i kraj gotowe są do tak znacznych ofiar, to leży tak w interesie gminy jak i kraju, by ofiary te jak najprędzej skutek odniosły.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyznaje gminie miasta Lwowa na pokrycie kosztów budowy miejskiego teatru we Lwowie z funduszu krajowego subwencję w kwocie równającej się $\frac{1}{3}$ części ogólnych kosztów budowy teatru. nie wliczając w to wartości placu pod budowę pod następującymi warunkami:

a) subwencya kraju nie może w żadnym razie przenosić sumy 300.000 zł.

b) plany budowy przedłożone zostaną do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, który mieć też będzie zapewniony odpowiedni udział w Komitecie budowy;

c) Wydziałowi krajowemu zostanie zapewniony odpowiedni wpływ na teatr miejski we Lwowie od chwili wybudowania nowego teatru, a to bez względu na to czy gmina prowadzić będzie teatr we własnym zarządzie lub go wydierżawi. W tym ostatnim wypadku Reprezentacya kraju a względnie Wydział krajowy mieć będzie prawo zatwierdzania umowy o dzierżawę teatru; umowa ta wejdzie w życie dopiero po jej zatwierdzeniu przez Wydział krajowy, a teatr przed jej zatwierdzeniem nie będzie mógł być oddany dzierżawcy.

II. Uchwała pod I. przestaje Sejm obowiązywać, jeżeli budowa teatru nie zostanie rozpoczętą najdalej w roku 1896.

III. Subwencya ma być w ten sposób wypłaconą, że kraj przyjmuje zobowiązanie do płacenia procentów i rat amortyzacyjnych pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z gminą miasta Lwowa czuwał nad tem, iżby pożyczka zaciągniętą została pod możliwie najkorzystniejszymi warunkami.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby do budżetu funduszu krajowego na rok 1896 wstawił w rubryce VII. wydatków kwotę potrzebną na pokrycie rat amortyzacyjnych i odsetek od tej pożyczki, które w roku 1896 do wypłaty przypadną.

Lwów dnia 5. lutego 1895.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Stanisław Badeni.